

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE POLÍTICA TERRITORIAL I MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

23422 *Reial decret 1040/2025, de 19 de novembre, pel qual s'estableix el procediment per elaborar el Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica i es crea la Comissió Tècnica sobre Símbols i Elements Contraris a la Memòria Democràtica.*

I

El títol II de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, articula en quatre capítols les polítiques públiques integrals de memòria democràtica al voltant de les mesures i les actuacions necessàries per al coneixement i la commemoració dels fets representatius de la memòria democràtica i el reconeixement de les persones que van lluitar per la llibertat i la democràcia. En concret, el capítol IV fa referència al deure de memòria democràtica, com a garantia de no repetició, i dins d'aquest, la secció 1a conté les mesures concretes sobre els símbols públics, per tal que la seva finalitat sigui la trobada dels ciutadans en pau i democràcia i mai una expressió ofensiva o de greuge. Per això, s'estableixen mesures que assegurin el foment de la cohesió i la solidaritat entre les diverses generacions d'espanyols i espanyoles entorn dels principis, valors i llibertats constitucionals i la supressió necessària d'elements de divisió entre la ciutadania.

Sobre això, l'article 35 estableix que es consideren elements contraris a la memòria democràtica les edificacions, les construccions, els escuts, les insígnies, les plaques i qualssevol altres elements o objectes adossats a edificis públics o situats a la via pública en què es duguin a terme mencions commemoratives en exaltació, personal o col·lectiva, de la sublevació militar i de la dictadura, dels seus dirigents, participants en el sistema repressiu o de les organitzacions que van sustentar la dictadura, i les unitats civils o militars de col·laboració entre el règim franquista i les potències de l'eix durant la Segona Guerra Mundial. Així mateix, disposa que les administracions públiques, en l'exercici de les seves competències i territori, han d'adoptar les mesures oportunes per retirar aquests elements, i que són responsables de retirar-los o eliminar-los les persones titulars o les propietàries dels edificis en què estiguin ubicats o col·locats, siguin de caràcter públic, privat o religiós.

Per la seva banda, l'article 36 disposa que l'Administració General de l'Estat ha de confeccionar, juntament amb la resta de les administracions públiques un Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, al qual s'hi han d'incorporar en tot cas les dades subministrades per les comunitats autònomes, i ha de contenir la relació d'elements que s'hagin de retirar o eliminar, d'acord amb l'article 35. La seva confecció es remet a desenvolupament reglamentari.

En aquest sentit, el Reial decret 273/2024, de 19 de març, pel qual es desplega l'estructura orgànica bàsica del Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, estableix que correspon a aquest la proposta i l'execució de la política del Govern en matèria de memòria històrica i democràtica, i recull entre les funcions de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica la d'impulsar, dirigir i gestionar la política del Govern pel que fa a la conservació, la defensa, el foment i la divulgació de la memòria democràtica en virtut dels principis de veritat, justícia, reparació i garantia de no repetició, així com al desplegament de la normativa aplicable. Així mateix, atribueix a la Direcció General de Promoció de la Memòria Democràtica l'elaboració, la gestió i l'actualització del Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, i en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat i els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents, la proposta sobre la retirada d'aquests elements al secretari d'Estat de Memòria Democràtica.

II

Per tot això, és procedent, mitjançant aquest Reial decret, donar compliment a la previsió que conté l'article 36.4 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, i en aquest sentit regular les determinacions necessàries per confeccionar el Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, quant a les dades d'identificació de cada element a incorporar, la justificació d'aquesta determinació com a element contrari a la memòria democràtica, els requisits i les vies de comunicació de dades per a la seva inclusió per comunitats autònomes, altres ens públics i entitats memorialistes, o els resultants d'estudis i treballs d'investigació.

Així mateix, aquest Reial decret regula la constitució d'una comissió tècnica, creada d'acord amb el que preveu l'article 22 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic i formada, entre d'altres, per persones expertes i amb condicions especials d'experiència o coneixements en la matèria amb la finalitat d'assessorar el Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica en relació amb la determinació dels elements contraris a la memòria democràtica que s'han d'incorporar en el Catàleg i, si escau, sobre la seva eventual retirada o eliminació.

La norma projectada s'adequa als principis de bona regulació d'acord amb els quals han d'actuar les administracions públiques en l'exercici de la potestat reglamentària, segons el que estableix l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

En particular, el Reial decret atén la necessitat de regular el Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, tal com estableix la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, i és eficaç i ajustat al compliment de l'objectiu assenyalat. També es garanteix el compliment del principi de seguretat jurídica, ja que és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic en adaptar-ne el contingut a les previsions de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, quant al funcionament dels òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat, així com a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, pel que fa al procediment regulat.

De la mateixa manera, la norma compleix amb el principi de transparència, ja que identifica clarament el seu propòsit, i la Memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu, accessible a la ciutadania, ofereix una explicació completa del seu contingut i tramitació. Així mateix, s'ha portat a terme el tràmit de consulta pública, així com els d'audiència i informació públiques, cosa que possibilita que els potencials destinataris de la norma participin activament en la seva elaboració.

Quant als principis de necessitat i eficàcia, la norma queda plenament justificada per una raó d'interès general, tal com s'ha exposat anteriorment, de manera que els objectius perseguits s'expliquen d'una manera clara i concisa i fan que aquest Reial decret sigui l'instrument més adequat per regular els aspectes imprescindibles. A més, la norma s'ajusta al principi de proporcionalitat, atès que conté la regulació imprescindible per aconseguir els objectius prèviament esmentats.

Finalment, la norma també s'adequa al principi d'eficiència, ja que no imposa càrregues administratives innecessàries ni suposa un increment de la despesa pública.

En el procés d'elaboració d'aquest Reial decret s'ha sol·licitat un informe a les comunitats autònomes i s'ha conferit audiència a la Federació Espanyola de Municipis i Províncies. Així mateix, s'ha sotmès als tràmits d'audiència i informació pública. Igualment, s'han sol·licitat els informes preceptius de l'Oficina de Coordinació i Qualitat Normativa, de la Secretaria General Tècnica del Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, de la Direcció General de Règim Jurídic Autonòmic i Local, i del Ministeri de Cultura.

Finalment, la disposició final primera estableix com a títol competencial habilitador el que preveu l'article 149.1.1a de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva per regular les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals.

En virtut d'això, a proposta del ministre de Política Territorial i Memòria Democràtica, amb l'aprovació prèvia del ministre per a la Transformació Digital i de la Funció Pública,

d'acord amb el Consell d'Estat, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 18 de novembre de 2025,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i àmbit material.*

1. L'objecte d'aquest Reial decret és regular el procediment per confeccionar el Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica en desplegament del que disposa l'article 36 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, així com crear i regular les funcions d'una comissió tècnica a aquests efectes.

2. A l'efecte d'aquest Reial decret, es consideren símbols i elements contraris a la memòria democràtica els que així es defineixen d'acord amb el que disposa l'article 35 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

CAPÍTOL II

Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica

Article 2. *Naturalesa i adscripció del Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica.*

1. Es confecciona un Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, d'ara endavant el Catàleg, el fitxer del qual ha de contenir la relació d'elements que, de conformitat amb el que preveu l'article 35 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, s'hagin de retirar o eliminar, així com els que no es puguin retirar o eliminar perquè concorren raons artístiques o arquitectòniques, d'acord amb el que preveu aquest article.

2. L'elaboració, la gestió i l'actualització del Catàleg correspon a la Direcció General competent en matèria de símbols i elements contraris a la memòria democràtica.

Article 3. *Subministrament de dades per comunitats autònomes, comunicacions i sol·licituds d'inclusió de símbols i elements en el Catàleg.*

1. S'incorporen al Catàleg en tot cas, i sense necessitat del procediment que preveu aquest Reial decret, les dades subministrades per les comunitats autònomes, d'acord amb els principis de cooperació, comunicació i informació entre les administracions públiques.

A aquests efectes, en el marc del Consell Territorial de Memòria Democràtica que es regula a l'article 13 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, s'han d'acordar plans, projectes i programes conjunts en aquesta matèria i s'ha de facilitar la posada a disposició de documents, dades i estadístiques comuns.

2. Les entitats locals, sense perjudici de les mesures que hagin d'adoptar en l'exercici de les seves competències, de conformitat amb el que estableix l'article 35 apartats 3 i 4 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, poden elevar una sol·licitud raonada davant la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg per incloure-hi símbols i elements que es trobin en el seu àmbit territorial.

3. Així mateix, en el Catàleg s'hi poden incloure els símbols i elements que sol·licitin les víctimes, els seus familiars o les entitats memorialistes, en defensa del seu dret a l'honor i la dignitat, així com els que resultin d'estudis i treballs d'investigació.

4. Qualsevol persona pot comunicar a la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg el possible incompliment de l'obligació legal de retirar o eliminar símbols o

elements contraris a la memòria democràtica, a fi que aquesta Direcció General valori l'inici, d'ofici, del procediment que preveu l'article següent.

Així mateix, la persona comunicant té dret a ser informada de l'estat de tramitació del procediment.

5. Les comunicacions i les sol·licituds han de contenir una descripció física del símbol o element, amb la seva fotografia i la ubicació exacta, així com les raons fonamentalment historiogràfiques per les quals s'ha de considerar contrari a la memòria democràtica, que permetin apreciar indicis racionals que impliquin la consideració de tals símbols i elements com a contraris a la memòria democràtica. Igualment, s'ha de facilitar la titularitat del bé, sempre que sigui possible.

Les sol·licituds s'han de dirigir a la persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg i s'han de presentar d'acord amb el que disposen els articles 14 i 16 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Article 4. *Procediment per incloure símbols i elements en el Catàleg.*

1. El procediment per incloure un símbol o element en el Catàleg s'inicia d'ofici per acord de la persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg o a sol·licitud de la persona o l'entitat interessada, de conformitat amb el que disposen els articles 54, 58 i 66 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

En els procediments iniciats d'ofici, l'acord d'inici es notifica a les persones i les entitats interessades, i a la comunitat autònoma i ajuntament del municipi on radiqui el símbol o element. En els procediments iniciats a sol·licitud de l'interessat, es comunica l'inici del procediment a les persones i les entitats interessades i a la comunitat autònoma i ajuntament del municipi on radiqui el símbol o element.

Les sol·licituds s'han de dirigir a la persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg.

Els subjectes obligats a relacionar-se electrònicament amb les administracions públiques, d'acord amb el que disposa l'article 14.2 de la Llei 39/2015 d'1 d'octubre, han de presentar la seva sol·licitud, així com dur a terme qualsevol altre tipus de tràmit relacionat amb el procediment que regula aquest article, en el Registre electrònic general de l'Administració General de l'Estat, d'acord amb el que disposa l'article 16.4.a) d'aquesta Llei.

Els subjectes no obligats a relacionar-se electrònicament amb les administracions públiques poden optar, en qualsevol moment, per efectuar les seves sol·licituds, comunicacions o tràmits a través del Registre electrònic esmentat o per qualsevol de les altres vies que preveu l'article 16.4 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

2. Una vegada iniciat el procediment d'inclusió d'un símbol o element en el Catàleg, la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg remet la documentació de l'expedient a la Comissió Tècnica sobre Símbols i Elements Contraris a la Memòria Democràtica, d'ara endavant la Comissió Tècnica, prevista en el capítol III, en el termini màxim de cinc dies hàbils des que l'expedient està complet. La Comissió Tècnica disposa d'un termini d'un mes, comptat a partir de l'endemà de la recepció completa de la documentació de l'expedient, per emetre un informe que determini una valoració sobre si el símbol o l'element en qüestió és contrari a la memòria democràtica, i si en aquest símbol o element concorren raons artístiques o arquitectòniques suficients per mantenir-lo.

3. En el supòsit que l'informe referit en l'apartat anterior fos desfavorable a incloure un símbol o element en el Catàleg, s'ha de donar audiència, per un termini de quinze dies, als interessats i, una vegada efectuat aquest tràmit, la persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del procediment ha de resoldre el procediment. El termini màxim per resoldre i notificar la resolució és el que estableix l'apartat 7.

Així mateix, es dona trasllat de la resolució adoptada a la comunitat autònoma i a l'ajuntament del municipi en què s'ubiquin els elements contraris a la memòria democràtica en qüestió.

4. En el supòsit que l'informe emès per la Comissió Tècnica fos favorable a incloure un símbol o element en el Catàleg, la Direcció General responsable de la seva gestió ha de donar tràmit d'audiència a les persones i entitats interessades per un termini màxim de quinze dies hàbils.

5. En el supòsit de l'apartat anterior, la referida Direcció General ha de sol·licitar un informe de la comunitat autònoma en el territori de la qual s'ubiqui el símbol o l'element en qüestió, respecte de les seves competències en memòria democràtica i patrimoni històric, així com de l'ajuntament corresponent.

Igualment, quan el símbol o l'element en qüestió o l'immoble en què s'ubiqui, sigui de titularitat de l'Administració General de l'Estat i estigui inclòs en alguna de les categories de protecció que recull la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, la referida Direcció General ha de sol·licitar un informe de la Direcció General de Patrimoni Cultural i Belles Arts del Ministeri de Cultura, que s'ha de pronunciar, específicament, sobre l'existència de raons artístiques o arquitectòniques suficients per mantenir-lo o retirar-lo.

Els informes assenyalats en els dos paràgrafs anteriors s'han d'emetre en el termini d'un mes, comptat a partir de l'endemà de la recepció completa de la documentació de l'expedient. Si no s'emet en el termini assenyalat, s'entén que són conformes amb el criteri que la Comissió Tècnica va emetre en l'informe inicial, per la qual cosa el procediment continua.

Quan se sol·licitin els informes assenyalats en els paràgrafs anteriors, el termini màxim per resoldre i notificar la resolució s'ha de suspendre pel temps que transcorri entre la petició, que s'ha de comunicar als interessats, i la recepció de l'informe, que igualment s'ha de comunicar a aquests. Aquest termini de suspensió no pot excedir d'un mes. En cas de no rebre's l'informe en el termini indicat, el procediment prossegueix, de conformitat amb el que disposa l'article 22.1.d) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

6. Un cop s'ha substanciat el tràmit d'audiència i s'han emès, si escau, els informes a què fa referència l'apartat 5, la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg, quan s'hagi formulat una oposició a l'informe inicial, ha de sol·licitar un informe definitiu a la Comissió Tècnica sobre la inclusió en aquest de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, el qual s'ha d'emetre en el termini d'un mes, comptat a partir de l'endemà de la recepció de la documentació de l'expedient, i té caràcter vinculant.

7. En el termini màxim de sis mesos, comptat des de la data d'incoació del procediment o des de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en el registre de l'Administració competent per a la seva tramitació, la persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg ha de dictar i notificar als interessats la resolució del procediment, que també s'ha de pronunciar, si escau, sobre l'existència de raons artístiques o arquitectòniques suficients que justifiquin el manteniment dels símbols o elements.

Així mateix, s'ha de donar trasllat de la resolució a la comunitat autònoma i ajuntament del municipi en què s'ubiquin els símbols o elements contraris a la memòria democràtica en qüestió, a l'efecte del que preveu l'article 35.3 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre. Aquest trasllat s'efectua per mitjans electrònics, de conformitat amb el que disposa l'article 3.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Quan la resolució sigui favorable a la inclusió del símbol o element en el Catàleg i se'n determini la retirada, la resolució ha de contenir un pronunciament exprés sobre la conveniència de conservar-lo, amb indicació del lloc de dipòsit.

Quan la resolució sigui favorable a la inclusió del símbol o element en el Catàleg i no se'n determini la retirada, la resolució ha de contenir un pronunciament exprés sobre l'obligació d'incorporar una menció orientada a la seva reinterpretació.

En els procediments iniciats a sol·licitud de part, i d'acord amb el que disposa l'article 24.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, un cop transcorregut el termini màxim previst sense que s'hagi notificat una resolució expressa, la sol·licitud es pot entendre desestimada per silenci administratiu. En els procediments iniciats d'ofici, de conformitat

amb el que estableix l'article 25.1.b) de la mateixa llei, la falta de resolució en el termini màxim previst produeix la caducitat del procediment.

8. Contra la resolució que posi fi al procediment, es pot interposar un recurs d'alçada davant la persona titular de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica en la forma i els terminis que preveuen els articles 121 i 122 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

Article 5. *Contingut del Catàleg.*

1. El Catàleg ha de contenir, almenys, les determinacions següents per cada símbol o element considerat contrari a la memòria democràtica:

a) Descripció física de l'element, amb fotografia i ubicació georeferenciada, amb coordenades UTM en el fus corresponent i Datum o sistema de referència geogràfic d'acord amb el que estableix el Reial decret 1071/2007, de 27 de juliol, pel qual es regula el sistema geodèsic de referència oficial a Espanya.

b) Determinació sobre si l'element es troba integrat en un immoble de titularitat pública o privada amb projecció a un espai o ús públic, així com la persona titular d'aquest.

c) Certificació, emesa pel Ministeri de Cultura o per les conselleries de les comunitats autònomes amb competència en matèria de patrimoni cultural, sobre si l'element es troba inclòs en alguna de les categories de protecció que preveu la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, o en les que estableixen les respectives normatives autonòmiques sobre aquesta matèria.

d) Valoració de la seva significació històrica amb les raons fonamentalment historiogràfiques per les quals es considera contrari a la memòria democràtica.

e) Si escau, si concorren alguna de les circumstàncies que preveu l'article 35.6 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, així com raons artístiques o arquitectòniques per al manteniment d'un element contrari a la memòria democràtica.

f) La data d'incorporació en el Catàleg.

g) En cas que se'n determini la retirada, indicació sobre la conveniència de conservar-lo i el lloc de dipòsit, en el cas de ser de titularitat pública.

h) Dades relatives a l'ordre de retirada o eliminació d'elements o símbols: el contingut i la data de la resolució, les notificacions que s'han fet als titulars, la persona o l'entitat responsable de l'execució i la data de la retirada o eliminació, d'acord amb l'article 37 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

i) En relació amb els símbols o elements inclosos en el Catàleg respecte dels quals no sigui procedent retirar-los, de conformitat amb el que preveu l'article 35.6 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, s'ha d'incorporar una menció relativa a la seva reinterpretació d'acord amb els principis de la memòria democràtica, així com la notificació de la resolució en què s'imposi aquesta obligació i les referències al seu compliment, d'acord amb el que estableix aquest article.

2. En el Catàleg s'hi ha d'incloure la informació corresponent als treballs que ha dut a terme la Comissió tècnica d'experts per valorar els supòsits que determinen l'excepcionalitat en la retirada de símbols, creada per l'Ordre CUL/459/2009, de 19 de febrer.

3. El Catàleg té caràcter públic i és accessible des del portal d'internet del Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, prèvia dissociació de les dades de caràcter personal que continguin.

4. Anualment la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg publica les actualitzacions, així com les actuacions efectuades en relació amb aquest.

CAPÍTOL III

Comissió Tècnica sobre Símbols i Elements Contraris a la Memòria Democràtica*Article 6. Objecte, naturalesa i adscripció.*

1. Es crea la Comissió Tècnica sobre Símbols i Elements Contraris a la Memòria Democràtica com a òrgan d'assessorament al Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, que té per objecte l'estudi, el seguiment, l'informe i l'execució de propostes que sol·liciti la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica en les qüestions relatives al que regula en la secció 1a del capítol IV del títol II de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, sobre símbols, elements i actes contraris a la memòria democràtica, així com als llocs de memòria democràtica que defineix l'article 49 d'aquesta Llei.

2. La Comissió Tècnica té la consideració d'òrgan col·legiat dels que preveu l'article 22.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, i s'adscriu, orgànicament i funcionalment al Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, a través de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica.

3. En tot el que no regula aquest Reial decret, s'aplica la regulació que conté la secció 3a del capítol II del títol preliminar de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre.

Article 7. Composició i funcionament.

1. La Comissió Tècnica està integrada per les persones següents:

a) La persona titular de la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg de símbols i elements contraris a la memòria democràtica, que exerceix la presidència.

b) La persona titular de la Direcció General de Patrimoni Cultural i Belles Arts, pertanyent al Ministeri de Cultura, que exerceix la vicepresidència.

c) Vuit vocalies designades per la persona titular de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica entre persones expertes en matèria de memòria democràtica, vinculades a universitats, i amb una acreditada trajectòria, qualificació professional, publicacions i participació en projectes d'investigació en aquest àmbit:

1r Quatre persones expertes/especialitzades en Història Contemporània.

2n Dues persones expertes/especialitzades en Història de l'Art.

3r Una persona experta/especialitzada en Arquitectura.

4t Una persona experta/especialitzada en Ciències Polítiques.

La durada del mandat és de dos anys, susceptible d'una única renovació per un període d'igual durada. La designació ha d'incloure les persones suplents corresponents.

d) Dues vocalies en representació de les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla designades pel Consell Territorial de Memòria Democràtica, que ha d'incloure així mateix la suplència.

e) Una vocalia en representació de les entitats locals designada per la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, que ha d'incloure així mateix la suplència.

f) Dos vocals experts/especialitzats en conservació/restauració de béns culturals designats per la persona titular de la Direcció General de Patrimoni Cultural i Belles Arts del Ministeri de Cultura. La designació ha d'incloure les persones suplents corresponents.

2. En casos d'absència o de malaltia i, en general, quan concorri alguna causa justificada, la persona titular de la Presidència és substituïda per qui ostenti la Vicepresidència.

3. La Presidència ha de designar una persona per a l'exercici de la Secretaria de la Comissió Tècnica entre el personal funcionari de carrera pertanyent al grup A, subgrup A1, adscrit a l'òrgan directiu responsable del Catàleg, que preferentment ocupi un lloc de

subdirector/a general. La Secretaria, que no té la condició de membre de la Comissió Tècnica, assisteix a les reunions, amb veu, però sense vot.

Així mateix, la Presidència ha de designar una persona funcionària per substituir la persona titular de la Secretaria en casos de vacant, absència, malaltia o una altra causa legal pertanyent al grup A, subgrups A1 i A2, que defineix l'article 76 del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre.

4. La Presidència pot convocar, d'acord amb l'ordre del dia de la convocatòria corresponent, persones expertes per raó de la seva experiència i coneixement de les qüestions a tractar, les quals tenen veu, però no vot.

5. En la composició de la Comissió Tècnica s'ha de respectar la representació equilibrada de dones i homes, de conformitat amb el que disposa l'article 54 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

6. La Comissió Tècnica s'ha de reunir quan sigui necessari, a convocatòria de la Presidència, i, en tot cas, almenys un cop l'any.

Article 8. *Funcions.*

La Comissió Tècnica exerceix les funcions següents:

a) Emetre un informe sobre la qualificació de la condició dels elements o símbols contraris a la memòria democràtica a l'efecte de la seva inclusió en el Catàleg, d'acord amb el que disposa l'article 4.

b) Valorar els supòsits en què els elements contraris a la memòria democràtica s'hagin de mantenir excepcionalment per la concurrència de raons artístiques o arquitectòniques i, si escau, proposar el que sigui procedent quant a la incorporació d'una menció orientada a la reinterpretació d'aquest element d'acord amb la memòria democràtica, reassignificar les circumstàncies de la seva construcció o realització, el període històric en què s'insereix i el seu significat, i pal·liar la finalitat o l'efecte de la commemoració, l'exaltació o l'enaltiment del cop militar de 1936, la Guerra i el règim dictatorial franquista.

c) Emetre un informe sobre la conveniència de rebre en dipòsit un element contrari a la memòria democràtica que s'hagi de retirar, de conformitat amb el que estableix l'article 35.7 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

d) Emetre un informe de les consultes que es plantegin, a través de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica, per altres ministeris i organismes de l'Administració General de l'Estat sobre la conformitat amb la memòria democràtica de les denominacions dels centres que siguin de la seva titularitat o s'incloguin en l'àmbit de la seva competència.

e) Emetre un informe, a petició de la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica, sobre la singular rellevància dels fets, de la repercussió en la memòria col·lectiva i els valors materials, històrics o simbòlics que puguin concórrer per considerar com a lloc de memòria democràtica un determinat espai, immoble, paratge o patrimoni cultural immaterial o intangible, d'acord amb l'article 49 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

f) Les altres funcions que li assigni aquesta disposició o pugui encarregar-li el Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica sobre qualsevol qüestió objecte de la secció 1a del capítol IV del títol II de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

Disposició addicional primera. *No increment de despesa pública.*

L'aplicació d'aquest Reial decret no suposa cap increment de la despesa pública i 'atén amb els mitjans materials i personals existents en la Secretaria d'Estat de Memòria Democràtica.

Disposició addicional segona. *Indemnitzacions per raó del servei.*

Les persones que integren la Comissió Tècnica no perceben cap retribució per l'exercici de les seves funcions ni per l'assistència a les reunions. Les indemnitzacions que es derivin, si escau, de la celebració de les reunions d'aquestes comissions s'han d'abonar d'acord amb el que preveu el Reial decret 462/2002, de 24 de maig, sobre indemnitzacions per raó del servei.

Disposició addicional tercera. *Procés de retirada de símbols o elements considerats contraris a la memòria democràtica.*

Després de la resolució favorable relativa a la inclusió del símbol o element en el Catàleg i en què se'n determini la retirada d'acord amb l'article 4.7, el procés de retirada de símbols o elements considerats contraris a la memòria democràtica ha de ser autoritzat pels departaments o administracions públiques competents en la matèria. La Direcció General responsable de la gestió del Catàleg requereix la presentació de la documentació i dels informes relatius al procés i al personal responsable d'aquesta actuació.

Disposició addicional quarta. *Pla de memòria democràtica.*

El Pla de memòria democràtica a què fa referència l'article 12 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, inclou entre els seus objectius i prioritats els referits a mesures encaminades a la retirada de símbols o elements contraris a la memòria democràtica.

Disposició addicional cinquena. *Elements retirats d'edificis de titularitat pública.*

Els elements que s'han retirat d'edificis de titularitat pública s'han de dipositar tot garantint el cessament de la seva exhibició pública, comunicant-se la ubicació del dipòsit a la Direcció General responsable de la gestió del Catàleg, que ha de portar i actualitzar-ne el registre, en compliment de l'article 35.7 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.1.a de la Constitució espanyola, que estableix la competència exclusiva de l'Estat per regular les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals.

Disposició final segona. *Clàusula de salvaguarda de rang.*

El que disposa el capítol III té rang d'ordre ministerial.

Disposició final tercera. *Habilitació normativa.*

1. S'habilita la persona titular del Ministeri competent en matèria de memòria democràtica per al desplegament del que preveu el capítol I i II d'aquest Reial decret.

2. S'habiliten les persones titulars dels ministeris representats en la Comissió Tècnica per al desplegament, la modificació i l'actualització del que preveu el capítol III.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

19 de novembre de 2025.

FELIPE R.

El ministre de Política Territorial i Memòria Democràtica,
ÁNGEL VÍCTOR TORRES PÉREZ